

Bohoslužby v Zábřehu 1.března 2015

Mk 9,2-10

Milé sestry, milí bratři, každá doba má své módní vlny, upřednostňuje určité typy oblékání, druhy jídla a také vzorce chování a způsoby jednání. Platí to i dnes o nás a naší společnosti. Zvláště pozoruhodné je to v oblasti toho chování a jednání. Vzory se nám mění. Morální autority typu prezidenta Masaryka střídají různí sportovci, umělci, často i postavy filmů a seriálů. A můžeme vidět, že dochází k posunu od obdivu upřímnosti a férovosti k obdivu úspěchu a pevnosti svého přesvědčení. Zdaleka se to netýká jen těch, kteří jsou kolem nás. Tato módní vlna přichází i do společenství učedníků. Jen se zamysleme, co vlastně obdivujeme, na co se zaměřujeme, co vnímáme jako důležité? Asi bychom rádi viděli společenství církve jako něco, co je silné, pevné, úspěšné. Asi i nás mnohem více osloví obraz těch, kteří nebojácně evangelizují, nekompromisně stírají námitky nepřátel a pochybovačů. Jistě, církev má růst, má být odvážná. Ale je otázka, jestli více než touha po naplnění Kristova příkazu nevládne touha po dosažení úspěchu, touha vlastně spíš po prosazení sama sebe.

Dnes jsme z evangelia četli příběh, který je možné brát z mnoha pohledů. Děje se v něm tolik věcí, že při každém čtení můžeme vidět něco nového a nečekaného. Velmi výrazně v příběhu vystupuje Ježíšova moc, Ježíšova sláva. Ano, je to konečně vidět, je konečně poznat, kým Ježíš je. Není to nějaký tuctový učitel a méně tuctový léčitel. Je to někdo, kdo se pohybuje v té nejvybranější společnosti. Mojžíš a Eliáš, to jsou postavy, se kterými se nemůže setkat jen tak někdo. No, když tak nad tím přemýšlíme, tak se nikdo jiný s nimi nesetkal. Ježíš je v tom jedinečný. To je jeden pohled na příběh proměnění. Ježíš se setkává s těmi, kdo potvrzují jeho výjimečnost. Ovšem Ježíš zde není sám. Na tuto horu vzal tři ze svých učedníků, Jakuba, Jana a Petra. Tito tři s ním bývají často, patří k těm nejdéle spoluputujícím. A právě jejich přítomnost na této hoře je něco, co bych chtěl zdůraznit. Jak to vnímají? Když se Ježíš promění a objeví se veliké postavy minulosti, jsou učedníci zděšeni. Evangelista Marek to zdůrazní, když se Petr snaží na situaci nějak reagovat. Chce stavět stany, aby zde mohl každý z těch velikánů přebývat. Neví ale, pořádně co mluví. Jen tak to plácne jako nápad. A sám si možná vzápětí uvědomí, jakou to řekl blbost. Avšak něco to vypovídá o tom, co se mu možná hnalo hlavou.

Petr byl zřejmě zvyklý na těžkou práci. Byl rybář a to nebyla práce jen tak pro někoho. A tak asi to první, k čemu došel jako k důvodu své přítomnosti na hoře proměnění, je potřeba Ježíše, aby udělal nějakou práci. Ostatně právě rybáři by na to byli asi nejlepší. Mají sílu, zkušenosti, budou sehraní. Takže co jiného, než stavět stany. Další věc je, co znamená postavení stanů. Je to

vyjádření usídlení. Alespoň dočasného. I když jsou učedníci zděšení, uvědomují si, jak veliká věc se děje. A tak se možná Petrovi žene hlavou myšlenka, jestli zde nevyroste něco podobného jako chrámový komplex v Jeruzalémě. Přece Ježíš by mohl mít nějaké to místo, kde se bude uctívat. A tak by to mohla být tato hora. Tož, bylo by to krásné, být správcem tohoto místa. Ostatně přeci zrovna tito tři patří k těm, co Ježíše provázejí nejdéle a jsou mu nejbliž. Takže by to mělo logiku, aby zde pečovali o Ježíšovu svatyni. Taky je pravda, že po tom věčném trmácení se určitě rádi usadí.

To by tedy mohl vyjadřovat Petrův nápad postavit zde nějaké stany. Ovšem skutečný důvod, proč tam Ježíš tyto učedníky bere, ten je jiný. A je možné si ho uvědomit, když začnou přemýšlet víc nad sebou a tím, co Ježíš vůbec koná. Nepřišel zakládat nový kult. Nepřišel proto, aby byl protiváhou úcty k Hospodinu. Přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo. Přišel léčit lidskou nemoc zvanou hřích, přišel vrátit člověku důvěru v Boha. Učedníci nejsou od toho, aby stavěli stany nebo třeba proráželi Ježíšovi cestu davem. Jsou s ním, aby se učili důvěře, aby ho poznávali a hlavně, aby pak byli jeho svědky. A v tomto procesu dostává událost na hoře proměnění docela zajímavé místo. Když se z ní všichni vracejí, Ježíš jim zakáže o události mluvit, dokud nevstane z mrtvých. To je pro ně první zarážející věc. Debatují o tom, co to znamená? Událost, kterou prožili, byla zvláštní, ale to, co následuje, to, co se s ní pojí, je ještě zvláštnější. Utvrdili se v tom, že Ježíš je Boží Syn. Ale mají o tom mlčet až do události, kterou si neumí v tuto chvíli představit. Mají problém, mají otázku, ale v podstatě nemají odpověď. A to ještě nevědí, co je čeká. Ta hora proměnění má totiž spojitost s jejich vírou. Cestou dolů se jim všechno zdá pohodové, vše na dobré cestě. Avšak velmi brzy přijde probuzení do reality. Krátce po sestoupení z hory se budou snažit uzdravit posedlého chlapce a ono to nepůjde. A nebudou moc chápat, proč? A právě zde můžeme zaslechnout důležité svědectví tohoto zjevení na hoře. K víře učedníků patří pochybnosti. Ne vždy budou pevní, ne vždy budou tak rozhodní a také neomylní. Budou dělat chyby. A v takové chvíli budou potřebovat posílit a povzbudit. Tou posilou je pak svědectví těch tří učedníků, kteří byli na hoře proměnění. Vždyť právě na jejich příběhu si smíme uvědomit, jak důležité bylo, že se Petr, Jan a Jakub o té hoře nezmínili hned, ale nechali to na čas vzkříšení.

Ježíšovým zatčením, soudem a smrtí přišla spousta otázek. Mnohé asi už nějakou dobu klíčily, ale událostmi kříže naplno vypučely. Jak je to s tím mesiášstvím? Takto by končit nemělo. Co ale potom znamenalo všechno to Ježíšovo kázání, učení, velké divy? Byl to sen, klam? Nespletli jsme se, když jsme mu uvěřili? Jsou to naprosto pochopitelné pochybnosti. Dochází totiž ke střetu vlastní představy a Božího plánu. A to někdy vírou dokáže zahýbat, protože se odhaluje, na jakém základě ta víra vlastně stojí. A právě do tohoto pochybování, kladení si otázek a marného hledání odpovědí přichází neobvyklé zjevení. Člověku je dáno zahlédnout Ježíšovo božství, aby tak zpětně mohl začít chápat cestu jeho lidství. Vidí božství na hoře proměnění a právě toto ujištění, kým Ježíš je, se odráží ve snaze porozumět tomu, co chce říci svou lidskou cestou. Lidské tázání se díky tomu mění. Už se neptá, je-li Ježíš Mesiáš, když umřel na kříži, ale ptá, proč musel Bůh sestoupit tak nízko a být tak poplíván? Hledá odpověď na otázku, proč cesta musí být taková, již se neptá, je-li to vůbec jeho cesta.

Právě přítomnost pochybností je to, co bych chtěl ještě jednou vypíchnout a zdůraznit. Ony se totiž nehodí do příliš ideálního a dokonalého obrazu víry. A je pravda, že jsou-li pochybnosti trvalého rázu, není to dobré. Nicméně nelze je odmítat jako něco, co ke křesťanovi usilujícímu o dokonalost nepatří. V tom se ocitáme mimo módní vlnu, když jsme ochotni připustit, že společenství církve může být chybný, tápající, zmítající se v pochybnost, potřebující často najít odpovědi na základní otázky. Nejsme ve své víře ponecháni své dokonalosti. Nejsme ponecháni tomu, abychom se tvářili jako bezchybní, pevní, mající ve všem jasno, jdoucí od úspěchu k úspěchu. Právě postní doba nás vede k zamyšlení nad tím, jak mnoho těch potíží a nedostatků ještě stále máme. Přesto ale nejsme odepsáni, nejsme odsouzeni. Ba naopak. Můžeme poznávat, že přicházejí i do našeho jednání pochybnosti, přicházejí chvíle nejistoty a tápání. V těchto chvílích ale také přichází Boží pomoc. Je nám dáno poznat, že jsme na dobré cestě, že rozhodnutí pro Ježíše nebylo špatné rozhodnutí. Kromě pochybností totiž přicházejí i hory proměnění. A s nimi poznání, že to jsou právě pochybnosti, ze kterých se Boží milostí rodí otázky po hledání další cesty našeho následování. A rodí se jistota, že Boží dílo i skrze nás vede dál, když jedná Bůh a nikoliv naše vlastní síly.

Ježíšovo proměnění na hoře nás upozorňuje, že jsme přizváni k dílu spásy jako jeho svědkové. Posílení víry učedníků se neděje proto, aby se měli lépe, aby jejich dílo bylo pevnější a silnější. Děje se proto, aby byli pevnějšími v díle Božím. Nejsme to my, kdo rozhoduje o další cestě Kristova díla. Jsme jen těmi, kdo se na ní Krista ptají a hledají její naplnění ve svém životě. Častokrát tak vzhlížíme k učedníkům a chtěli bychom být jako apoštol Pavel s jeho smělostí, jeho ochotností a výkonností v zakládání nových sborů a přitom trochu zapomínáme, že základním předpokladem je být jako Ježíš, k němu máme vzhlížet a jeho příklad následovat. Hledejme tedy na prvním místě, co to znamená pro naše životy a naši službu, že Ježíš naplňuje Zákon a Proroky, když je nejprve ukřižován a pak vzkříšen z mrtvých.

Pane Ježíši, je nám posilou, když se smíme setkat nejen s tebou jako člověkem, ale také s tvým božstvím. Prosíme dej, abychom nezapomínali na to, kým jsme. Jsme tvoji učedníci a žijeme z moci tvého Ducha. Dávej nám tohoto Ducha, abychom poznali tvé cesty v našem světě a naučili překonávat naše pochybnosti tvou milostí.

Amen.